

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M. M.**, bytom N.N., **2/ P. M.**, bytom N., **3/ L. M.**, bytom H., zastúpených JUDr. R. B., advokátom v K., proti žalovanej **M. H.**, bytom N.N., zastúpenej Mgr. E. S., advokátkou v N., **o určenie, že odporkyňa nie je vlastníčkou nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 10 C 14/2000, o dovolaní odporkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30. apríla 2012 sp. zn. 5 Co 108/2012, 5 Co 109/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcom 1/ až 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Komárno uznesením z 30. januára 2012 č.k. 10 C 14/2000-585 na pojednávaní zrušil svoje uznesenie zo dňa 23.11.2005 o vyhlásení dokazovania za skončené a pokračoval v konaní a vykonávaní dokazovania. Predmetné uznesenie nevypracoval a nedoručoval účastníkom konania.

Následne Okresný súd Komárno uznesením z 30. januára 2012 č.k. 10 C 14/2000-594 v spojení s opravným uznesením z 15. marca 2012 č.k. 10 C 14/2000-601 zastavil konanie v časti určenia, že žalovaná nie je vlastníčkou nehnuteľnosti vedenej Správou katastra K. na LV č. X. pre k.ú. N. ako parc. č. X. – orná pôda o výmere X. m² z dôvodu, že žalobcovia v uvedenej časti vzali žalobu späť. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalovaná nemala proti čiastočnému späťvzatiu návrhu námietky, len žiadala, aby rozhodol o trovách s ohľadom na to, že späťvzatie pred meritórnym rozhodnutím sa pričíta na ťarchu žalobcov. S poukazom na ustanovenia § 96 ods. 1 až 3 O.s.p. uviedol, že čiastočné späťvzatie sa neprieči zákonu.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalovanej uznesením z 30. apríla 2012 sp. zn. 5 Co 108/2012, 5 Co 109/2012 „odvolanie odporkyne proti uzneseniu zo dňa 30.01.2012 (v zápisnici na č.l. 585)“ odmietol a uznesenie prvostupňového súdu z 30. januára 2012 č.k. 10 C 14/2000-594 v spojení s opravným uznesením z 15. marca 2012 č.k. 10 C 14/2000-601 zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie v časti o odmietnutí odvolania žalovanej proti uzneseniu z 30. januára 2012 (v zápisnici na č.l. 585) odôvodnil tým, že pokiaľ prvostupňový súd týmto uznesením na pojednávaní dňa 30. januára 2012 zrušil svoje uznesenie o skončení dokazovania, ide o uznesenie o vedení konania, ktoré nie je potrebné písomne vypracovať a doručiť účastníkom konania a s poukazom na ustanovenie § 202 ods. 3 písm. a/ O.s.p. nie je proti nemu prípustné odvolanie. Zrušenie prvostupňového uznesenia z 30. januára 2012 č.k. 10 C 14/2000-594 (v spojení s opravným uznesením) a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie odôvodnil tým, že postupom súdu prvého stupňa bola žalovanej odňatá možnosť konať pred súdom.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu v časti výroku o odmietnutí jej odvolania podala dovolanie žalovaná, žiadala ho v tejto napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Namietala, že dovolaním napadnuté rozhodnutie je postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p., keď odmietnutím odvolania bez náležitého odôvodnenia a podkladu v procesnom (inom) zákone či podzákonnej norme, bez podkladu v aplikačnej praxi súdov, odvolací súd dovolateľke odňal právo na súdnu ochranu a možnosť konať pred súdom. Súčasne namietala porušenie základných práv na spravodlivé a nestranné súdne konanie a prejednanie veci v zmysle čl. 48 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Poukázala na to, že dôkazy, ktoré boli vykonané v čase od vyhlásenia dokazovania za skončené (23.11.2005) do zrušenia tohto uznesenia (30.1.2012) nemôžu byť dôkazmi zákonnými, pretože počas týchto siedmych rokov uznesenie o vyhlásení dokazovania za skončené nebolo zrušené a teda bolo záväzné tak pre súd, ako aj pre účastníkov konania. Iný postup, resp. hodnotenie – teda aby predmetné uznesenie o vyhlásení dokazovania za skončené bolo záväzné len pre účastníkov, ale nie pre súd, považuje za porušenie práv účastníka konania. Pretože dovolateľka je (7 rokov bola) vyhláseným uznesením viazaná, nemala – rovnako však ani žalobcovia, procesne prípustnú možnosť oponovať dodatočne zabezpečeným dôkazom (z iniciatívy súdu), ani sama predkladať nové dôkazy v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. a § 205a ods. 1 O.s.p., čím samotným

je narušená zásada fair procesu a teda porušené právo podľa čl. 6 ods. 1 „Dohovoru“ na spravodlivé konanie.

Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu toto navrhli zamietnuť, „nakoľko je podané v rozpore s ustanovením § 239 ods. 1 O.s.p.“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 239 O.s.p.

Prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p. v predmetnej veci neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu, ani o uznesenie, ktorým by odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska, a ani o potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Rovnako nejde ani o uznesenie odvolacieho súdu, potvrdzujúce uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolacím súd ďalej otázkou,

či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., pričom sa zamerá na tie okolnosti, ktoré dovolateľka v dovolaní namietala.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie taký závadný postup súdu, ktorým účastníkovi odňal možnosť realizovať procesné práva, ktoré mu dáva Občiansky súdny poriadok. V zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti uplatnenia ich práv [napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), právo byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali (§ 123 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Z obsahu spisu nevyplýva, že by súdy nižšieho stupňa v prejednávanej veci v prípade žalovanej nerešpektovali niektoré z týchto práv.

Odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu, ktorým sa upravuje vedenie konania (§ 202 ods. 3 písm. a/ O.s.p.).

Ktoré uznesenia iba upravujú vedenie konania, zákon nevymenúva ani nevymedzuje žiadnymi znakmi. Považujú sa za ne uznesenia, ktoré nemajú vplyv na rozhodnutie vo veci samej, týkajú sa otázok, ktoré v záujme hospodárneho vedenia konania vyžadujú rýchle riešenia, alebo bez toho, aby odopretie možnosti odvolania mohlo byť na ujmu práv účastníka alebo tretej osoby, a súd nimi nie je viazaný, čo znamená, že ich možno zmeniť bez toho, aby bolo možné podať odvolanie. Medzi uznesenia, ktorými sa upravuje vedenie konania, sa zaraďujú napr. uznesenie o vylúčení veci (tiež aj vzájomného návrhu) na samostatné konanie (§ 112 O.s.p.), uznesenie o odročení pojednávania (§ 119 O.s.p.), uznesenie, ktorým súd zamietol návrh na vykonanie dôkazu (§ 120 ods. 1 O.s.p.), uznesenie o ustanovení znalca (§ 127 ods. 1 O.s.p.), uznesenie o povinnosti predložiť lekárske vysvedčenie o duševnom stave vyšetrovaného vydaného v konaní o spôsobilosti na právne úkony (§ 186 ods. 2 O.s.p.) a pod. Medzi takéto uznesenia, t.j. uznesenia, ktorými sa upravuje vedenie konania, možno

zaradiť aj uznesenie o vyhlásení dokazovania za skončené, na čom nič nemení v dovolaní prezentovaná nevedomosť žalovanej o judikovaní konkrétnej otázky, či uznesenie o vyhlásení dokazovania za skončené je alebo nie je uznesením upravujúcim vedenie konania s tým, že odkaz na judikatúru neobsahuje ani dovolaním napadnuté rozhodnutie.

Podľa § 120 ods. 4 O.s.p. súd je povinný okrem vecí podľa odseku 2 poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaďuje pojednávajúce (§ 115a) najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a.

Poučovacia povinnosť podľa tohto ustanovenia je obdobná ako poučovacia povinnosť súdu v rámci prípravy pojednávania. Súd je povinný pred procesným rozhodnutím o skončení dokazovania alebo pred rozhodnutím bez nariadenia pojednávania poučiť účastníkov v rozsahu, ktorý sa týka jednak času, do ktorého možno predložiť alebo navrhnúť dôkazné prostriedky, jednak dôsledku nesplnenia tejto povinnosti, t.j. o tom, že na neskôr predložené alebo označené dôkazy a skutočnosti súd neprihliada a tiež aj významu a použiteľnosti neskôr predložených alebo označených dôkazov a skutočností len v rozsahu a za podmienok uvedených v § 205a (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2011 sp. zn. 4 Cdo 117/2011).

Hoci splnenie tejto poučovacej povinnosti, ktorá predchádza vyhláseniu uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí, má rozhodujúci vplyv na rozhodnutie vo veci samej, na možnosť napadnúť toto rozhodnutie v riadnom, prípadne aj v mimoriadnom opravnom konaní, pretože jej obsahom je významné obmedzenie možnosti predkladať alebo označovať v ďalšom konaní dôkazné prostriedky a skutočnosti, hoci objektívne existujú (tzv. neúplná apelácia), samotné uznesenie o vyhlásení dokazovania za skončené, nemôže mať vplyv na rozhodnutie vo veci samej a nemôže privodiť vážnejšiu ujmu na právach účastníkov, ako na to správne poukázal aj odvolací súd v dôvodoch napadnutého rozhodnutia.

Zodpovedanie otázky, či uznesenie, ktorým sa končí dokazovanie, je alebo nie je uznesením upravujúcim vedenie konania, bezprostredne súvisí s dokazovaním ako

zákonom upraveným postupom súdu, ako aj účastníkov konania, na základe ktorého súd získava pre rozhodnutie podstatné skutkové poznatky o veci, ktorá je predmetom konania. Zisťovanie skutkového stavu, ktorý je pre súd základom jeho rozhodnutia, možno označiť za jednu z najdôležitejších a najnáročnejších činností súdu vôbec, pretože iba súd je subjekt, ktorý určuje, čo sa bude dokazovať, ako bude dokazovanie prebiehať, ktoré skutočnosti bude považovať za preukázané a ktoré dôkazy vykoná [§ 120 ods. 1 O.s.p. (významné povinnosti patria v rámci dokazovania aj účastníkom konania)], nemožno mu uprieť možnosť, následne, aj za situácie, keď vyhlásil procesné uznesenie, ktorým sa končí dokazovanie, aby toto svoje rozhodnutie zmenil a pokračoval v konaní, ak pre rozhodnutie o veci, ktorá je predmetom konania potrebuje získať ďalšie podstatné skutkové poznatky. Uznesenie, ktorý sa končí dokazovanie preto je uznesením upravujúcim vedenie konania, preto súd nie je ním viazaný (§ 170 ods. 2 O.s.p.), ako správne uzavrel aj odvolací súd.

V nadväznosti na uvedené dospel dovolací súd tiež k záveru, že nie je opodstatnená námietka dovolateľky týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu, lebo toto rozhodnutie vyhovuje požiadavkám vyplývajúcim z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanovením § 167 ods. 2 O.s.p. a ustanovením § 211 ods. 3 O.s.p.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia citoval príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ktoré aplikoval na prejednávanú vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré vysvetlil zrozumiteľne a v dostatočnom rozsahu. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s námietkami žalovanej uplatnenými v odvolaní. Okolnosť, že táto odpoveď žalovanú neuspokojuje, neznamená, že odôvodnenie nespĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p.; za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek žalovanej.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Podľa dovolacieho súdu skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 ústavy Slovenskej republiky; odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako celok požiadavky zákona na odôvodnenie rozhodnutia splňa.

Za rovnako neopodstatnenú treba považovať podľa názoru dovolacieho súdu aj ďalšiu námietku dovolateľky, že dôkazy, ktoré boli vykonané v čase od vyhlásenia dokazovania za skončené (23.11.2005) do zrušenia tohto uznesenia (30.1.2012) nemôžu byť dôkazmi zákonnými, pretože počas týchto siedmich rokov uznesenie o vyhlásení dokazovania za skončené nebolo zrušené a teda bolo záväzné aj pre súd, pričom pri inom hodnotení, t.j. že predmetné uznesenie bolo záväzné len pre účastníkov, nie však pre súd, je narušená zásada „fair procesu“. Neopodstatnenosť tejto námietky spočíva v tom, ako je uvedené už vyššie v odôvodnení tohto uznesenia, že uznesenie ktorým sa končí dokazovanie je uznesením upravujúcim vedenie konania a preto súd ním nie je viazaný, ako aj v tom, že aj keď súd prvého stupňa po vyhlásení uznesenia o skončení dokazovania o odročení pojednávania za účelom vyhlásenia rozsudku, následne na pojednávaní 13.2.2006 vyhlásil uznesenie, ktorým zrušil uznesenie o odročení pojednávania za účelom vyhlásenia rozsudku bez toho, že by procesným uznesením, ktorého vydanie sa poznamená len záznamom v zápisnici o pojednávaní, skonštatoval pokračovanie v konaní, čo by z formálneho hľadiska bolo vhodné a pre účastníkov konania by tak bol ďalší postup súdu zrozumiteľnejší, na čo ostatne poukázal už odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia, fakticky prvostupňový súd pokračoval v konaní, v ktorom (ako to vyplýva z obsahu spisu) účastníkom konania umožnil realizáciu procesných práv priznaných im Občianskym súdnym poriadkom. V súčasnom štádiu konania, kedy prvostupňový súd o veci, ktorá je predmetom konania, ešte nerozhodol, je úvaha o porušení práva na spravodlivý súdny proces prinajmenšom predčasná; až rozhodnutie vo veci samej dá odpoveď na otázku, ktoré z vykonaných dôkazov súd pri svojom rozhodovaní (ne)zohľadnil a prečo.

Vzhľadom na to, že v danom prípade prípustnosť dovolania nevyplýva z § 239 O.s.p., v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia dovolateľkou tvrdenej procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol procesne neprípustné dovolanie žalovanej podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V dovolacom konaní úspešným žalobcom vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalobcom náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na jej priznanie (§ 151 O.s.p.)

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. októbra 2013

JUDr. Ľubor Š e b o, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková